

**UCHWAŁA NR XXV/128/2025
RADY GMINY GRODZICZNO**

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodziczno
na lata 2026 - 2028.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) w związku z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642) - Rada Gminy Grodziczno uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodziczno na lata 2026 - 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grodziczno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Anna Kaczorowska

Załącznik do uchwały Nr XXV/128/2025

Rady Gminy Grodziczno

z dnia 27 listopada 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY GRODZICZNO NA LATA 2026 - 2028

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 – 2028 określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowanych do mieszkańców Gminy Grodziczno.

Priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy gminy niezależnie od wieku czy statusu społecznego - uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz innych uzależnień wpływają na zdrowie. Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie gminy Grodziczno,

poprzez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a w tym samym ograniczać problemy, wynikające z uzależnień.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Grodzicznie zwany dalej "Programem" stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, który uwzględnia i realizuje cele operacyjne oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem "Programu" są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Program łączy profilaktykę rozwiązywania problemów alkoholowych wraz z przeciwdziałaniem narkomanii. Odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym, zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania. Coraz częściej obserwuje się, że osoby spożywające alkohol zażywają zamiennie również inne środki psychoaktywne lub łączą z alkoholem. Przez to współczesna profilaktyka, a także leczenie osób uzależnionych, coraz mniej rozdzielają problematykę alkoholową i narkotykową.

I. PODSTAWY PRAWNE I POSTANOWIENIA OGÓLNE

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi;

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
- Narodowy Program Zdrowia.

II. OPIS PROBLEMU

Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych do 300 ml.

Nadużywanie alkoholu należy do poważnych problemów społecznych, powodujących szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Należą do nich m. in. pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, rozluźnienie lub rozpad więzi rodzinnych i międzyludzkich, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, a także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo i samorząd. Na szkody związane z konsumpcją alkoholu jest narażony każdy.

Przeciwdziałanie Narkomanii oraz innym uzależnieniom

Narkomania definiowana jest jako „stałe lub okresowe przyjmowanie w celach niemedycznych środków odurzających lub psychotropowych lub środków zastępczych w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”. Jest to problem wielosektorowy, gdyż obejmuje opiekę zdrowotną, pomoc społeczną, oświatę, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, służby celne oraz środki masowego przekazu.

Definicja uzależnienia - dla określenia zespołu uzależnienia (uzależnienie) często stosowane są terminy: lekomania, narkomania, toksykomania, chemiozależność, lekozależność, nałóg. Uzależnienie jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Uzależniony, nawet gdy nie przyjmuje substancji psychoaktywnych, to do końca życia pozostaje osobą uzależnioną.

Uzależnienie jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się okresami remisji (abstynencji) i nawrotów. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.: somatycznych, psychicznych, społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

Uzależnienia behawioralne

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów albo seksu, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. Sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Substancje psychoaktywne – alkohol, nikotyna, leki i narkotyki, takie jak kokaina lub opioidy (kodeina, morfina i heroina), działają w taki sposób, że stymulują umiejscowione w mózgu receptory. Z kolei w przypadku uzależnień behawioralnych dochodzi do uzależnienia od pewnego stanu psychicznego, wyrzutu endorfin. Osoba uzależniona stara się, by taki stan trwał jak najdłużej – jej organizm zostaje pobudzony, następuje kumulacja przyjemności, a później rozładowanie emocji. Dlatego też hazardziści grają dopóki mają pieniądze, a sami nie są w stanie przerwać procesu ciągłego stymulowania emocji.

Do najpopularniejszych uzależnień czynnościowych należą:

Uzależnienie od komputera, uzależnienie od internetu, uzależnienie od smartfona (telefonu), uzależnienie od hazardu, pracoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od seksu, zakupoholizm.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Problemy społeczne związane ze skutkami spożycia alkoholu są coraz bardziej powszechne, jednocześnie są one bardzo trudne do rozwiązania. Wynika to z ich rozmiarów, dość dużej złożoności, wielkich kosztów ekonomicznych, a także tak zwanych kosztów społecznych jakie ponoszą nie tylko jednostki, ale także całe społeczeństwo. Co prawda alkohol jest legalnym towarem rynkowym, ale ze względu na to, że powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który za pomocą regulacji prawnych stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu.

Należy podkreślić, że ze spożyciem alkoholu wiążą się nie tylko bezpośrednie szkody zdrowotne, ale powoduje on także szeroko rozumiane szkody psychologiczne i społeczne. Pomimo prowadzonych na ogromną skalę działań profilaktycznych mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych, liczba osób niezależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych stale się zwiększa.

Istotne jest to, że szkody powodowane przez nadmierne spożywanie alkoholu i innych używek widoczne są w wielu wymiarach:

- jednostkowym (mają negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne osób nadużywających);
- społecznym (oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, są przyczyną przemocy w rodzinie, zakłócania bezpieczeństwa publicznego, przestępczości, bezrobocia, itp.);
- ekonomicznym (generują wymierne koszty leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, obciążają system pomocy społecznej, powodują zaangażowanie wymiaru sprawiedliwości, przedwczesną umieralność, spadek wydajności pracy etc.).

Rozwiązywanie złożonych problemów społecznych wiąże się z podejmowaniem działań ukierunkowanych zarówno na jednostki, jak i na grupy osób. Niezmiernie istotne z tego punktu widzenia jest zatem nie tylko zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych, ale również minimalizowanie ich skutków oraz odpowiednie edukowanie, uświadamianie, wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami i szeroko rozumiane wsparcie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, które są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia, zwanego dalej „NPZ”, jest profilaktyka uzależnień - w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnienia behawioralne.

Zadaniami służącymi do realizacji tego celu operacyjnego jest prowadzenie profilaktyki uniwersalnej, profilaktyki selektywnej i profilaktyki wskazującej.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych,

nikotynowych, narkotykowych lub problemów związanych z innymi substancjami psychoaktywnymi. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi tych problemów w danej populacji. Działania uniwersalne mogą dotyczyć na przykład populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, populacji młodych dorosłych, populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym, itd. Do działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej należą szkolne programy profilaktyczne adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi, programy podnoszenia umiejętności wychowawczych rodziców dzieci w określonym wieku, programy edukacyjne adresowane do kierowców itd.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Ten poziom profilaktyki jest adresowany do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych, narkotykowych, nikotynowych lub lekowych. Przykładem profilaktyki selektywnej mogą być działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci z rozbitych rodzin, dzieci rodziców chorych psychicznie itd. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka, demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych, narkotykowych, pierwsze objawy zaburzeń psychicznych. Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które mają bardzo wysoki indywidualny poziom ryzyka rozwoju problemów i jednocześnie demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych/narkotykowych lub/i innych problemów psychicznych. Nadal jednak są to działania o charakterze profilaktycznym, czyli są podejmowane wobec osób, które nie spełniają kryteriów diagnostycznych zaburzeń lub chorób wymagających leczenia (np. uzależnienie od alkoholu lub narkotyków opisane w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10). Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także nadużywają alkoholu lub/i eksperymentują z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i interwencyjne podejmowane przez pracowników socjalnych, pedagogów, wolontariuszy działających w terenie (tzw. party workerów lub street workerów) podejmowane wobec młodzieży, która używa narkotyków i spotyka się w klubach lub innych miejscach zabawy i rekreacji.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na władze Gminy obowiązek prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia dostępności do napojów alkoholowych. Przyjmuje się, iż napój alkoholowy jest specyficznym towarem, wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów.

IV. DEMOGRAFIA GMINY

1. Demografia w gminie

Gmina Grodziczno położona jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie nowomiejskim. Powierzchnia gminy Grodziczno wynosi 154 km², co stanowi 22,2% powierzchni powiatu. Organizacyjnie gmina podzielona jest na 19 miejscowości, z których 2 nie mają statusu sołectwa. Sołectwa: Boleszyn, Grodziczno, Katlewo, Kowaliki, Kuligi, Linowiec, Lorki, Montowo, Mroczenko, Mroczo, Nowe Grodziczno, Ostaszewo, Rynek, Świniarc, Trzcina, Zajączkowo, Zwiniarz. Miejscowości niemające statusu sołectwa: Białobłoty i Jakubkowo.

Tabela Nr 1. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Liczba urodzeń	58	55	49
Liczba zgonów	87	72	73

Wymeldowania	177	209	232
Zameldowania	145	158	116

Źródło danych: UG Grodziczno, ewidencja ludności.

Powyższe zestawienie uwidacznia znacząco malejącą na przestrzeni 3 lat liczbę urodzeń, zmalała natomiast ilość zgonów. Widoczna jest również tendencja wzrostowa osób wymeldowanych oraz spadkowa w przypadku zameldowań mieszkańców.

Tabela Nr 2. Struktura wiekowa ludności gminy Grodziczno w latach 2022-2024.

Wiek i płeć mieszkańców	Liczba osób w latach		
	2022	2023	2024
Ogółem	6238	6187	6083
0-17 K	682	674	651
0-17 M	677	679	652
18-60 K	1652	1625	1583
18-65 M	2060	2030	1987
Powyżej 60 K	751	755	770
Powyżej 65 M	416	424	440

Źródło danych: UG Grodziczno, ewidencja ludności.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku liczba ludności Gminy Grodziczno wynosiła 6.083 osób, zmalała w stosunku do roku 2022 o 155 osób. Analizując podział według płci, kobiety stanowią 49,38%, mężczyźni 50,62%. Struktura wiekowa ludności gminy przedstawia się następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 21,42%,
- osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 58,69%,
- osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 19,89%.

2. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzicznie

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doznających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Beneficjentami pomocy społecznej stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspakajaniem potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym.

Tabela Nr 3. Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez GOPS Grodziczno.

Powody udzielania pomocy przez GOPS w Grodzicznie	Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem	218	678	187	569	173	523

Ubóstwo	63	199	60	173	50	151
Bezdomność	2	2	3	3	1	1
Bezrobocie	43	130	45	121	31	84
Niepelnosprawność	64	159	65	172	50	130
Długotrwała lub ciężka choroba	82	212	74	192	60	144
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	24	9	33	4	14
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	1	1	3	7	3	4
Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	1	7

Źródło: opracowanie własne GOPS Grodziczno.

V. LICZBOWE ZESTAWIENIE DANYCH STATYSTYCZNYCH DOTYCZĄCYCH GMINY GRODZICZNO

1. Dane dotyczące funkcjonowania i zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzicznie.

Tabela nr. 4 Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez uchwałę rady gminy, w latach:

Rok	Poza miejscem sprzedaży	W miejscu sprzedaży	ogółem
2022	95	30	125
2023	95	30	125
2024	95	30	125

Źródło: dane GKRPA

Tabela nr. 5 Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w latach:

Rok	Poza miejscem sprzedaży	W miejscu sprzedaży	ogółem
2022	37	5	42
2023	37	5	42
2024	37	5	42

Źródło: dane GKRPA

Z powyższych zestawień wynika, że od momentu obowiązywania Uchwały Rady Gminy Grodziczno z dnia 24 lipca 2018 r., w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Grodziczno, niezmiennie wynosi 125 zezwoleń (95 zezwoleń w miejscu sprzedaży i 30 zezwoleń poza miejscem sprzedaży).

Kolejna tabela pokazuje liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, gdzie na przestrzeni trzech lat najwyższy wskaźnik wydanych był w latach 2022/2023.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

Tabela 6. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Uzależnienie od alkoholu	32%	49%	12%	7%
Uzależnienie od narkotyków	17%	33%	31%	19%
Przemoc domowa	29%	21%	40%	9%
Bezrobocie	24%	40%	31%	5%
Bieda, ubóstwo	21%	33%	41%	4%
Bezdomność	7%	12%	47%	35%
Niepelnosprawność	23%	43%	27%	8%
Zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży	33%	31%	27%	9%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi)	29%	41%	24%	5%
Bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego	12%	37%	37%	13%
Uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej	23%	43%	25%	9%
Izolacja społeczna osób starszych	27%	39%	27%	8%
Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy	20%	29%	44%	7%
Długotrwałe choroby	25%	44%	28%	3%
Uzależnienia behawioralne	15%	35%	44%	7%

W 2024 r. przeprowadzona została diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Grodziczno. Respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo istotny i raczej istotny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Grodziczno za najistotniejszy problem w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie od alkoholu- łącznie 81% . Z kolei jako najmniej istotny problem badani wskazali bezdomność- łącznie 81% . Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia tabela 8.

3. Działania punktu konsultacyjnego dla osób i rodzin z problemem uzależnień i przemocy – pomoc psychologiczna i terapeutyczna.

Tabela nr. 7 Liczba osób oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjnym w poszczególnych kategoriach, w latach:

Rok	<i>Liczba osób korzystających z porad psychologa</i>	<i>Liczba porad psychologa</i>	<i>Liczba osób uzależnionych korzystających z terapii uzależnień</i>	<i>Liczba osób uzależnionych i ich rodzin korzystających ze wsparcia terapeuty uzależnień</i>
2022	43	113	16	54
2023	38	135	12	32
2024	41	142	12	34

Źródło: dane GKRPA

Analizując powyższe dane uznać można, że na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba osób uzależnionych oraz ich rodzin, korzystających ze wsparcia i spotkań z terapeuty uzależnień, plasuje się na podobnym poziomie. W przypadku porad psychologa widzimy pewien wzrost ilości osób korzystających oraz udzielanych im porad w 2024 r. Osoby, które chcą skorzystać z porad specjalisty, umawiają się na wizyty ze znacznym wyprzedzeniem.

Tabela nr. 8 Liczba wniosków do GKRPA o wszczęcie postępowania w przedmiocie uzależnienia.

Liczba:	2022	2023	2024
Łączna liczba wniosków do GKRPA, w tym:	15	19	10
Wnioski od rodzin osób nadużywających alkohol	1	2	1
Wnioski z Policji	9	10	5
Wnioski od pracowników socjalnych w ramach procedury Niebieska Karta	0	2	1
Inne (od kuratora sądowego, pedagoga szkolnego, z Sądu Rejonowego, Prokuratury)	5	5	3

Źródło: dane GKRPA

Powyższa tabela, poprzez wpływ wniosków do GKRPA, pokazuje, że w roku 2024 zmniejszyła się ilość wniosków w porównaniu do lat wcześniejszych. Zauważyć można również, że większość problemów z nadużywaniem alkoholu i innych środków zgłaszają głównie przedstawiciele Policji. Pozostałe wnioski pochodzą głównie od innych przedstawicieli różnych instytucji. Najmniej wniosków nadal wpływa od rodzin, w których pojawił się problem uzależnień.

4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Tabela nr. 9 Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie.

Liczba Niebieskich Kart	2022	2023	2024
Liczba NK razem, w tym wszczęte przez:	12	15	19
Policja	10	13	12
GOPS	1	1	1
Oświata	1	1	3
Ochrona Zdrowia	0	0	1
GKRPA	0	0	0

Źródło: dane Zespół Interdyscyplinarny

Problem przemocy w większości przypadków wiąże się z uzależnieniami występującymi w rodzinach. Na przestrzeni lat zauważyć można, że pierwszą i najczęściej wymienianą instytucją, która wszczyna procedury NK jest Policja. Pozostali przedstawiciele instytucji, które wszczynają procedurę NK pracownicy ośrodka pomocy społecznej, oświaty i ochrony zdrowia.

5. Działania edukacyjne i oświatowe w kwestiach szkoleń kadry i prowadzonej profilaktyki.

Tabela nr. 10 Działania placówek oświatowych w zakresie profilaktyki.

Działania wynikające z gminnego programu RPA	2022	2023	2024
Liczba uczniów biorących udział w programach profilaktycznych	110	102	128
Liczba nauczycieli biorących udział w programach profilaktycznych, prelekcjach,	26	35	36

itp.			
Liczba uczniów biorących udział w pogadankach/prelekcjach, debatach, spektaklach	433	500	505
Liczba uczniów biorących udział w konkursach profilaktycznych	0	68	48
Liczba uczniów biorących udział w koloniach/obozach profilaktycznych	80	64	52

Źródło: dane własne

* Stan na 30.10.2023 r.

Z powyższych danych wynika, że w ramach gminnego programu, w kwestii profilaktyki dla młodzieży szkolnej, realizowane były takie działania, jak pogadanki profilaktyczne w szkołach, profilaktyczne konkursy plastyczne, spektakle profilaktyczne, udział nauczycieli i uczniów, w kontynuacji rekomendowanych programów takich jak: „Spójrz inaczej”, „Przyjaciele Zippiego”. Uczniowie brali również udział w koloniach/obozach z programem profilaktycznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe.

6. Podnoszenie wiedzy i kompetencji zawodowych.

Tabela nr. 11 Udział w szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki

Rodzaj szkolenia	2022	2023	2024
Liczba osób biorących udział w szkoleniach	23	17	16
Liczba osób biorących udział w konferencjach	8	6	7

Źródło: dane własne

Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji osób pracujących w obrębie problematyki uzależnień i przemocy, jest niezwykle istotnym elementem, który ma wpływ na sposób i efekt działań pomocowych. Działania te zawsze dotyczą osób, które wymagają wsparcia i pomocy, w problemach związanymi głównie z uzależnieniami i przemocą w rodzinie. Tylko wykwalifikowana i świadoma problemu kadra pomocowa może doprowadzić do osiągnięcia zamierzonych celów naprawczych. Oprócz tego w 2022 r. przeszkolono sprzedawców m.in. w kwestii zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz przeprowadzono audyt w punktach sprzedaży alkoholu.

7. Działania interwencyjne Policji

Tabela nr. 12 Dane statystyczne dotyczące działań Policji, na terenie Gminy Grodziczno w latach:

	2022	2023	2024
Liczba interwencji domowych	42	39	47
Liczba nietrzeźwych kierujących (w tym rowerzyści)	23	22	35
Rodzaje wybranych przestępstw (przestępstwa stwierdzone)			
Pełny katalog przestępstw	76	76	86
Kradzież z włamaniem	3	5	5
Kradzież cudzej rzeczy	6	2	15
Uszkodzenie mienia	0	3	4
Związane z ustawą o narkomanii	7	3	7
Bójka, pobicie	0	0	0
Rozbój	0	0	0
Znęcanie się nad rodziną	2	3	7
Oszustwa	5	17	14
Niealimentacja	14	10	11

Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lub.

Jak pokazuje powyższe zestawienie ilość interwencji policji na przełomie 3 lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Jednocześnie zauważyć można, że od roku 2022 ma miejsce tendencja wzrostowa w odniesieniu do ilości interwencji i stwierdzonych przestępstw w porównaniu do lat kolejnych.

Z informacji uzyskanych od Policji wynika, że nie są prowadzone statystyki dotyczące interwencji, wykroczeń i przestępstw, w których sprawcy znajdowaliby się pod działaniem alkoholu oraz nie posiada ona statystyk ilości zatrzymanych praw jazdy z powodu.

CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie rozmiaru szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych i czynności powodujących uzależnienia behawioralne oraz działania zapobiegawcze i prewencyjne mające na celu zmniejszenie skutków negatywnych zjawisk społecznych.

CELE PROGRAMU, ZADANIA I WSKAŹNIKI

Zgodnie z założeniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Podstawę do prowadzenia działań wyznacza Narodowy Program Zdrowia. W oparciu o powyższe, w programie ustalono następujące cele:

Cel 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Zadania:

- zapewnienie oferty pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem,
- zapewnienie pomocy w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i nadużywających środki psychoaktywne,
- wsparcie i pomoc psychospołeczna dla osób po zakończonej terapii podstawowej,
- współpraca z instytucjami prowadzącymi leczenie uzależnień z województwa warmińsko- mazurskiego.

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z usług świadczonych w punktach konsultacyjnych, uczestniczących w programach edukacyjnych,
- liczba programów wsparcia terapeutycznego, liczba beneficjentów objętych wsparciem terapeutycznym i psychologicznym,.

Realizatorzy:

- GKRPA przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ośrodkami leczenia uzależnień z terenu województwa warmińsko- mazurskiego.

Cel 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Zadania:

- działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- zapewnienie wsparcia w punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, dla osób współuzależnionych, dla osób dotkniętych przemocą domową,
- pomoc profilaktyczna dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień poprzez dofinansowanie działalności prowadzonych w formie: opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic,
- zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie z rodzin z problemem uzależnień,

- upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym,

Wskaźniki:

- dane dotyczące działalności gminnej komisji,
- liczba osób korzystających z usług świadczonych w punktach konsultacyjnych,
- liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem uzależnień.

Realizatorzy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- szkoły z terenu gminy Grodziczno,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Instytucje z terenu gminy Grodziczno i Powiatu nowomiejskiego, między innymi: Urząd Gminy Grodziczno, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lub., Komisariat Policji, PZOZ Grodziczno.

Cel 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zadania:

- dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rodziców i wychowawców, zgodnych ze standardami jakości programów profilaktycznych,
- ogłaszanie konkursów, zadań na realizację zadań profilaktycznych,
- dofinansowanie dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- dofinansowanie wycieczki letniej i zimowej o charakterze rekreacyjno-profilaktycznym dla dzieci i młodzieży żyjących w najbliższym otoczeniu osób uzależnionych oraz w rodzinach dotkniętych wykluczeniem społecznym lub nim zagrożonych,
- edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (organizowanie i wspieranie działań służących promocji abstynencji i zdrowego stylu życia, organizowanie i udział w kampaniach edukacyjnych, festynach, konferencjach, akcjach informacyjnych promujących profilaktykę uzależnień oraz wychowanie dzieci bez przemocy, w tym zakup i wydawanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych),
- edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (finansowanie szkoleń dla pracowników oświaty, pomocy społecznej, administracji samorządowej, ochrony zdrowia, policji, sprzedawców napojów alkoholowych, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, członków grup diagnostyczno - pomocowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy).

Wskaźniki:

- liczba dofinansowanych rekomendowanych programów profilaktycznych, liczba beneficjentów programów profilaktycznych(dzieci, młodzieży, rodziców),
- liczba sportowych zajęć pozalekcyjnych, liczba uczestniczących w nich beneficjentów oraz liczba prowadzących je organizacji pozarządowych,
- liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem,
- liczba działań profilaktycznych i edukacyjnych, promujących zdrowy styl życia, akcji edukacyjnych, liczba beneficjentów,

- liczba konferencji, kampanii festynów i akcji profilaktycznych, liczba beneficjentów biorących udział w poszczególnych przedsięwzięciach, liczba zakupionych i wydanych materiałów edukacyjnych i informacyjnych,

- liczba szkoleń i osób uczestniczących w nich, poziom podniesienia kompetencji,

Realizatorzy:

- placówki oświatowe z terenu gminy Grodziczno,
- organizacje prorządowe,
- instytucje zewnętrzne z terenu całej Polski,
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Cel 4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemu uzależnień

Zadania:

- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, między innymi: policją, ośrodkiem pomocy, kuratorami sądowymi w celu diagnozowania, monitorowania i pomocy osobom oraz rodzinom uwikłanym w problem uzależnienia,

- upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych,

- organizacja kursów dla specyficznych grup zawodowych (m.in. lekarze, pedagodzy, nauczyciele, kuratorzy i inni),

- wykorzystywanie środków masowego przekazu (lokalna prasa, radio, TV, Internet) do informowania o podejmowanych działaniach w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej oraz o adresach instytucji i organizacji, w których osoby uzależnione i ich rodziny mogą uzyskać pomoc psychologiczną, terapeutyczną i prawną,

- dofinansowanie organizacji Gminnych Dni Rodziny,

- wdrażanie i upowszechnianie programów edukacyjnych rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców, sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych u dzieci i młodzieży,

- wspieranie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozy w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących,

- realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej,

- wspieranie działań zmierzających do przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w tym m.in. współpraca z organizacjami w celu realizacji warsztatów edukacyjnych dla kierowców, którzy utracili prawo jazdy w związku z prowadzeniem pojazdów w stanie nietrzeźwości,

- współpraca z grupami samopomocowymi,

- dofinansowanie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych realizowanych przez Policję poprzez zakup materiałów (ulotki, plakaty i itp.)

Wskaźniki:

- liczba działań,

- liczba programów edukacyjnych,

- liczba artykułów, audycji, informacji publikowanych m.in. za pośrednictwem środków masowego przekazu,

- liczba dofinansowanych działań profilaktycznych i interwencyjnych realizowanych przez Policję, liczba beneficjentów do których skierowano działania,

- liczba działań i osób objętych działaniami przeciwdziałającymi nietrzeźwości kierowców,

Realizatorzy:

- GKRPA
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- instytucje zewnętrzne z terenu całej Polski,
- współpraca z mediami, lokalną prasą, radiem, telewizją
- Policja, szkoła nauki jazdy
- placówki oświatowe, ochrona zdrowia
- jednostki z terenu gminy Grodziczno,
- organizacje pozarządowe, świetlice,

Cel 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadania:

▪ kontrolowanie przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia,

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli placówek sprzedających napoje alkoholowe,
- liczba podjętych interwencji.

Realizatorzy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Policja.

Dla osiągnięcia zamierzonych celów należy w sposób systematyczny i długofalowy realizować w/w zadania.

DZIAŁALNOŚĆ I ZADANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej „Komisją” podejmować będzie czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, w tym, m.in.:

- przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w związku z nadużywaniem alkoholu,
- zapraszanie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie, w celu rozpoznania problemu alkoholowego,
- kierowanie wniosków do biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, obsługa finansowa do wniosku,
- kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, obsługa finansowa do wniosku,

Do zadań Komisji należą również:

- prowadzenie rozmów mających na celu określenie problemu alkoholowego, rozmów edukacyjnych i motywujących osoby uzależnione do podjęcia leczenia odwykowego,
- prowadzenie rozmów z członkami rodzin, w których występuje problem uzależnienia mających na celu rozeznanie problemu, wsparcie w ramach punktu konsultacyjnego,
- opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Grodzicznie,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, oraz występowanie przed sądem w charakterze

oskarżyciela publicznego (naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw),

- podejmowanie przez członków Komisji czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty”, udział w Zespole Interdyscyplinarnym oraz w grupach diagnostyczno - pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki do oceny realizacji zadań komisji:

- liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu,
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- liczba wniosków skierowanych do biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba osób podejmujących leczenie odwykowe,
- liczba członków rodzin, którym udzielono wsparcia,
- liczba przeprowadzonych kontroli placówek sprzedających napoje alkoholowe,
- liczba wydanych opinii do wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- liczba założonych „Niebieskich Kart”, liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych, w których udział wzięli członkowie Komisji.

FINANSOWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii:

- 1) środki finansowe na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z dochodów budżetu gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) zadania realizowane w ramach Gminnego Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych oraz innych źródeł.
- 3) Komisja zastrzega możliwość przesunięć środków finansowych w poszczególnych pozycjach niniejszego programu.
- 4) Wydatki na wynagrodzenia, szkolenia, koszty podróży służbowych (delegacje) członków, utrzymanie i wyposażenie (meble, sprzęt komputerowy, artykuły papiernicze, spożywcze, druki, itp.) Gminnej Komisji realizowane są ze środków budżetu Gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w niniejszym Programie.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzicznie, we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Grodzicznie, placówkami oświatowymi, Komendą Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, lokalnymi klubami sportowymi, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przemocy Domowej oraz parafiami. (zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Podstawa prawna: art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.).

Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizację Gminnych Programów Profilaktyki Gminna Komisja Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie, w wysokości 14% najniższego wynagrodzenia brutto miesięcznie w danym roku kalendarzowym.

MONITORING PROGRAMU

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe zjawisko problemu.

Raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, przedkłada się radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

TERMIN REALIZACJI

Termin realizacji Programu ustala się na lata 2026 -2028.